

Kulturskolan magasin

NR 3.2015

EN TIDNING FRÅN KULTURSKOLERÅDET

**Stefan
Gunnarsson:**

← **Kulturskolan
har betytt
fantastiskt
mycket**

LUST
BRYTER
KLASS

Gustav Fridolin
sjunger ut

JÄMSTÄLLT
LEDARSKAP

Så fixar du det!

REGIONALA
KULTURPLANER

Vart tog kulturskolan vägen?

»Vi vill ta gemensamma tydliga kliv framåt inom alla områden som krävs för att förena en stark tradition och erfarenheter av lärande och kulturskapande med nyskapande verksamheter i en fräsch samtidsanda.«

*Inger Carlonberg,
Kulturskolerådets ordförande*

Tack för senast!

VAD ROLIGT DET VAR att få möta alla underbara kollegor på årets rikskonferens. Du som inte hade möjlighet att vara med i Eskilstuna kan ta del av referat och artiklar i detta nummer av Kulturskolan Magasin. Det var en i många stycken helt unik konferens. För första gången i föreningens historia gästades vi av landets utbildningsminister som i invigningstalet underströk betydelsen av barns och ungdomars möjligheter till kulturutövande. För andra gången i föreningens historia bytte föreningen namn. 1997 tillkom Sveriges Musik- och kulturskoleråd från det tidigare ledarnätverket och nu på årsmötet fattades ett enhälligt beslut att heta Sveriges Kulturskoleråd. Till vardags Kulturskolerådet – utan förkortning. Nu ska inget förkortas längre utan vi är vad vi heter. Vi vill ta gemensamma tydliga kliv framåt inom alla områden som krävs för att förena en stark tradition och erfarenheter av lärande och kulturskapande med nyskapande verksamheter i en fräsch samtidsanda. I den nya visionen som antogs på årsmötet är siktet ett tydligare fokus på barns och ungdomars likvärdiga möjligheter till kulturutövande.

Kulturskolerådet ser fyra områden som är strategiskt viktiga att prioritera: kompetensförsörjning, behovet av ökad tillgänglighet och mångfald, nationell statistik och utvärdering

samt forskningsinsatser. SKL, Sveriges kommuner och landsting, inbjuder till rådslag i vår för att tillsammans med politiker och förvaltningschefer diskutera kulturskolans framtid. Aldrig har så många krafter samverkat i samma riktning. När skickliga politiker använder sin formuleringsförmåga för att ge röst åt det som vi så länge försökt göra oss hörda kring, tar det skruv på nya sätt. När barn och unga får ett reellt inflytande i våra olika processer skapas nya perspektiv som ger vitaliserande kraft. När hjärnforskningen presenterar nya rön kring inlärning och konsekvens av att träna estetiska språk, då vidimeras mångårig erfarenhet från golvet och ställs på vetenskaplig grund. Böjda trötta ryggar har sträckt på sig. Det är ny glöd i blicken när vi möts. En ny viktig känsla förenar oss. Det är fler som ser och bekräftar arbetet med att utrusta Sveriges unga med viktiga estetiska språk.

I DETTA NUMMER

- 7. Lust bryter klass
- 10. Därför vill vi låta barnen påverka
- 15. Regionernas kulturplaner
- 20. Jämställt ledarskap

ANSVARIG UTGIVARE: Inger Carlonberg, Kulturskolerådet
 REDAKTÖR: Torgny Sandgren, 070-671 79 46, torgny.sandgren@kulturskoleradet.se
 GRAFISK FORM: John Losciale, 070-556 76 30, john@losciale.com
 ANNONSER: Jenny Ramnér, 0761-6182 56, annonser@kulturskoleradet.se
 OMSLAGSBILD: Joel Marklund/TT Nyhetsbyrå
 TRYCK: Ätta.45 Tryckeri AB
 NÄSTA NUMMER: v 39 • MANUSSTOPP: 22 augusti
 PRENUMERATIONER: prenumerationer@kulturskoleradet.se

Kulturskolan magasin

Bagatell musikprodukter

Livstids Garanti på teleskopnotställ och vagnar

Nyheter från Bagatell

Med våra nya "Teleskop Harmony" från **Manhasset** kan man lagra 25 notställ i rad på bara två meter. Perfekt för de trångbodda. I övrigt samma geniala konstruktion som våra övriga Teleskopnotställ dvs. Inga skruvar, bara att trycka och dra. Vagnar finns som tillbehör. 10 års garanti.

Teleskop Harmony

lilla Gaspallen

En ny Pianopall från Bagatell. Något mindre och smidigare än storebror, men absolut lika stabil och solid.
pris: 1800 kr exkl. moms
sittdyna: 50 x 33 cm
Höjd: 42-60 cm

Kontakta oss på:

info@bagatell.se
Tel.: 013-527 50
www.bagatell.se

Bagatell 1

Från 7 500 kr
en vagn kommer lastad...
• Med världens mest sålda notställ
• Liten vagn + 12 notställ - 7500 kr (exkl. moms)
• Stor vagn + 18 notställ - 10 000 kr (exkl. moms)
• Marknadens mest praktiska och prisvärda vagn och notställ
Läs mer på **Bagatell 2**

Bagatell 2

köp 6 betala för 5
Teleskop T
Världsledande - med bl.a. 85 % av den amerikanska marknaden och 75 % av den franska. Inga skruvar - bara att dra upp och ner. Snygg design som passar i alla miljöer. Finns i olika modeller från 595 kr (exkl. moms)

Bagatell 3

KLAVERNOSTÄLL
450:-
"Nothajen" slukar alla dina notblad, böcker och pärmar. Köp 4 betala för 3.

Bagatell 4

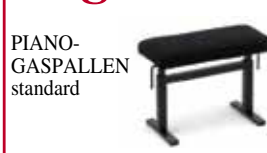
"Sitt rätt"
ORKESTER/ KÖRSTOL
Prova Bagatells sittriktiga orkester/körstol. "Sittira" finns med fasta ben eller med justerbara fram- och bakben. Staplas smidigt på våra vagnar.

Bagatell 5

Akustiskskärmar
Skydda elevernas hörsel i tid! Möblera om på några sekunder med vårt flexibla plexiglassystem.
- Akustiskskärm för orkester, slagverk, brass, etc. 2595 kr (exkl. moms)
- Paketpris: 3 set för 6900 kr (exkl. moms)
- Akustiskskärm på notställs fot 1080 kr (exkl. moms)

Bagatell 6

PIANO- GASPALLEN standard
Sluta skruva!
Pianopall med dubbla gasfjädrar höjer och sänker stolen som vilken kontorsstol som helst. Stabil stryktålig stälkonstruktion med stoppad sits.
Gaspallen ergo med justerbar lutning.

Garanti 10 år på

Flygel- och pianomedar
Passar till alla pianon och flyglar. Kullagrade dubbelhjul av hög kvalitet. Mycket enkelt att montera för den som är lite häändig (bruksanvisning medföljer). Instrumenten kan sedan lätt flyttas av en enda person.
Medar flygel
Medar piano

pris: 2995 kr till en flygel (exkl. moms)
pris: 695 kr till ett piano (exkl. moms)

Bagatell 8

Teleskop Dirigent Regal
Flägskeppet bland våra dirigentnotställ. Här finns allt som en dirigent kan önska sig. Som alla våra "Teleskop" finns inga skruvar - alla inställningar sker sekundsnabbt och kan ändras under pågående spel. En generös hylla med plats för div. tillbehör. De dubbla benen gör "Dir Regal" till det stadigaste av stadiga. En ny finess: Bakom skärmen finns ett extra fack för övriga partiturer och stämmor. Välj till vår "strålände" belysning.
pris: 2000 kr (exkl. moms)

Bagatell 9

"Stage"
orkester/ körpodier
Flexibelt lättvikts podie-system i aluminium för scenbyggen med obegränsade möjligheter. Alla benlängder med snabbkoppling.

**VÄGEN TILL SCENEN
BÖRJAR HÄR**

TEATERLINJEN

WWW.SUNDSGARDEN.SE

**SÖK
NU!**

Sparta System AB
www.spartasystem.se

Ljudisolerade övingsrum som man monterar själv.

Se mer på vår hemsida.

TONSPRÅK

kulturivast.se/tonsprak

**Fortbildning och inspiration
för alla som jobbar i skolan.**

Konferens 26 oktober 2015 i Vänersborg
Arr: Kultur i Väst och Vänersborgs kommun

Kultur i Väst

Nationell utbildning i symfoniorkesterspel

26 juli–2 aug 2015

15–22 år

Anmälan sker via vår hemsida: www.regionhalland.se/ungdomssymfonikerna

Svenska UngdomsSymfonikerna

Swedish Youth Philharmonic

 Region Halland
Kultur i Halland

BARNKULTUR I ROSENBAD

Kulturdepartementet arrangerar konferens

ALICE BAH KUHNKE bjöd i april in till konferensen *Fokus på barnkultur* för samtal kring inkluderande barnkultur. På konferensen deltog representanter från myndigheter, institutioner, media samt aktörer och organisationer som arbetar med och för barn och unga i kulturlivet. Dagen avslutades med en paneldiskussion med Lotta Brilioth Biörnstad (Kulturrådet), Farnaz Arbabi (Unga Klara), Torgny Sandgren (Kulturskolerådet) samt Sofia Dahlbäck (FUISM – Föreningen för pedagogisk utveckling i svenska museer).

FOTO: THINKSTOCK

ERIK DOMELLÖF

KMA:s pedagogstipendier 2015

KUNGLIGA MUSIKALISKA AKADEMIEN har beslutat att också 2015 dela ut två pedagogpriser riktade till de svenska musik/kulturskolorna och med huvudsaklig inriktning på musik.

Finns det någon skicklig pedagog i din skola som förtjänar att uppmärksammas, och som du skulle vilja föreslå till Göran Lagervalls pedagogstipendier?

Kulturskolerådet lämnar förslag på kandidater till Akademien. Det kan vi bara göra med er hjälp. Vi vill att du som ledare föreslår lämpliga kandidater, inte att pedagogerna anmäler sig själva.

Kriterier vi vill att du argumenterar utifrån är *unika pedagogiska insatser, marknära förnyelser inom musikområdet samt genrebreddning*.

Kulturskolerådet önskar att du anger en referensperson så vi kan ta in kompletterande uppgifter om pedagogen ifråga. Pedagogpriset kan gälla både lärare och ledare.

I sin prioritering tar arbetsgruppen hänsyn till spridning i kön, ålder och geografisk placering.

Förslag på kandidater skickas senast fredagen den 1 augusti till: torgny.sandgren@smok.se

Beslut fattas under hösten och stipendierna delas ut vid Akademiens Högtidssammankomst i slutet av året.

SKL ordnar rådslag om kulturskolan

SKL HAR BJUDIT in till ett rådslag den 11 maj för att diskutera kulturskolornas utmaningar och framtid. Inbjudan har gått ut till samtliga ordföranden i kulturnämnd, utbildningsnämnd eller motsvarande politiker med ansvar för kulturskolan samt ansvarig förvaltningschef. Kulturskolans verksamhet är under ständig utveckling och förändring och SKL ser därför ett samtal om kompetens, behov av utökad mångfald vad gäller utövare och kulturuttryck samt behov av statistik och forskningsinsatser.

FOTO: MARIA HEDBERG

BESLUT PÅ ÅRSMÖTET

Namnbyte, ny vision och tydligare prioriteringar

PÅ ÅRSMÖTET den 20 mars 2015 fattades fler viktiga beslut. Nytt namn på föreningen, ny vision och tydligare prioriteringar klubbades. Från den 20 mars 2015 byter rådet namn från Sveriges Musik- och Kulturskoleråd till Sveriges kulturskoleråd. Bakgrunden till namnbytet är en önskad tydlighet. Sveriges Kulturskoleråd ska inkludera alla former av kulturskoleverksamhet, oavsett om man har en ren musikskola eller en kulturskola med fler ämnen. Med ett nytt namn lämnas också behovet av en förkortning. *Sveriges Kulturskoleråd* blir helt enkelt *Kulturskolerådet* i vardagligt tal.

Årsmötet fattade även beslut om en ny vision för Kulturskolerådets verksamhet med ett tydligare barnperspektiv:

Alla barn och unga har likvärdiga möjligheter att utvecklas genom kulturutövande i verksamhet av hög kvalitet och tillgänglighet.

KULTURSKOLERÅDETS PRIORITERADE OMRÅDEN 2015 TILL 2018 ÄR:

- Barns rätt till kulturutövande
- Kompetensförsörjning (grundutbildning av pedagoger/lärare och chefer samt kompetensutveckling)
- Nationell samordning av statistik, kunskap och kvalitetsutveckling
- Forskningsbaserad verksamhetsutveckling

Succé för konferens i Eskilstuna

RIKSKONFERENSEN i Eskilstuna lockade rekordstort deltagande. 216 betalande deltog vilket är ett nytt »all-time high«. Över 300 personer deltog om man inkluderar föreläsare och gäster. Konferensen lockade även rekordmånga utställare – 25 utställare fanns på plats! Utvärderingen visar att konferensen fick medelbetyget 3,6 (av 4) på frågan om upplevelsen av konferensen. Ett toppresultat. Tidigare utvärderingar har gett rikskonferensen i Västerås (2011) och Skövde (2014) betyget 3,5. Borlänge (2012) 3,4 och för Visby (2013) var det 3,3. Utställarna var även de väldigt nöjda med konferensen i Eskilstuna och gav den medelbetyget 3,6 (av 4).

Rikskonferens 2016 i Luleå

KULTURSKOLERÅDETS rikskonferens 2016 blir i Luleå den 16 till 18 mars. Konferensen hålls i huvudsak i Luleås nya kulturhus. Temat för konferensen planeras bli *kulturskola i samverkan*. Inom temat synliggörs och diskuteras samverkan mellan kommuner samt mellan kulturskolan och andra aktörer inom kultur- och utbildningsområdet.

– Vi hälsar hela kulturskolesverige välkomna till Luleå för rikskonferensen 2016! Den toppenfina konferensen i Eskilstuna har sporrat oss som värd och tillsammans med kommunerna i Norrbotten vill vi bidra till en konferens i samma klass, säger Sam Brismo som lokalt arbetar med konferensen.

Platsannonser och kalenderhändelser

PÅ KULTURSKOLERÅDETS nya webb kan medlemmarna nu själva lägga in material. Man kan nu lägga in exempelvis platsannonser och kalenderhändelser. Använd gärna de nya funktionerna, de är gratis och når en stor del av kulturskolesverige! www.kulturskoleradet.se

»LUST KAN BRYTA KLASS«

GUSTAV FRIDOLIN ÖPPNADE RIKSKONFERENSEN

Estetiska övningar kan hjälpa barn att behålla sin nyfikenhet och vilja att lära genom hela skoltiden, oberoende av bakgrund.

Det framhöll Gustav Fridolin när han öppnade årets rikskonferens.

– Lust kan bryta klass. Därför har kulturskolan en avgörande roll för lärsituationen och skolsystemet, sa han.

text Roland Cox, foto Maria Hedberg

KULTURSKOLAN MAGASIN FICK också en intervju med utbildningsministern, om hans egen musikbakgrund, om höstens regeringsbekymmer och om hur han vill stödja kulturskolorna trots strulet.

I sitt anförande i Eskilstuna berättade han att direktiven snart är klara för den utredning som ska leda fram till en nationell strategi för

kulturskolorna, vilket mötte applåder.

Han tog han avstamp i barns lust att lära.

– Alla barn älskar att lära sig saker. Åtminstone första gången, sa den forne folkhögskoleläraren och drog ner skratt.

Utmaningen för skolsystemet är att inte släcka den där nyfikenheten, den som vissa barn tappar. Tusentals barn lämnar nu grundskolan utan behörighet för gymnasiet.

Det som behövs är bland annat mer stöd till den som halkar efter och mer tid för lärare att förbereda lektionerna, framhöll Gustav Fridolin.

– Ska lärandet bli lustfyllt så måste det vara lustfyllt att lära och att vara lärare, sa han.

Vilket hem ett barn →

kommer ifrån avgör alltför mycket hur det går.

– Men forskningen visar att det finns något som kan bryta de socioekonomiska faktorerna, nämligen vilken lust barnen känner för lärandet.

Därför har musik- och kulturskolan en avgörande roll, menade utbildningsministern.

– Vi kan stimulera och utmana elever på nya sätt. Barn som fnissar åt Alfons Åberg inser inte att de just nu knäcker läskoden.

– Det behövs en mer modern syn på kulturens värden. De kreativa näringarna är ingen strösyssla vid sidan om, de sysselsätter 100 000 människor i Sverige.

– Kulturen har också ett egenvärde, låter oss förstå våra liv och hur vi är sammankopplade med varandra. Bristen på sådan förståelse kan få allvarliga konsekvenser, sa ministern.

JUST DE SAKER SOM BEHÖVS för att upprätthålla nyfikenheten, de finns i estetiken, argumenterade Fridolin. Inspirationen som väcks hos kulturskolan gör det roligare att gå till andra lektioner.

– Kultur och estetiska läroprocesser kan öka lusten hos fler och utjämna de sociala olikheterna, sa Gustav Fridolin.

Han sa sig ha svårt för det alltför myckna talet om kärnämnen, som om skapande ämnen vore onödiga. De hänger ihop.

– Jag får höra att man inte kan dansa sig till mattekunskaper, men det kan man visst det!

Han tycker sig ha sett bevis på att mer estetisk i skolan hjälper eleverna att sätta ord på sina känslor, att lektionerna blir lättare och skolmiljön tryggare och därmed skolresultaten bättre.

– Därför är ert arbete helt ovärderligt, sa Gustav Fridolin.

Dock är tillgången på kultur väldigt olika beroende på var man bor.

– Det ska inte vara bostadsorten eller tjockleken på föräldrarnas plånbok som avgör, sa Gustav Fridolin.

Regeringen vill satsa på mer kultur i förorterna och minst ett estetiskt ämne till alla gymnasieelever. Ministern framhöll också att samarbetet mellan grundskolan och kulturskolan bör stärkas för att göra Skapande skola-projekten starkare och mer hållbara.

I REGERINGSDEBACLET I HÖSTAS försvann 100 miljoner i statligt stöd till landets kulturskolor. Ambitionen finns kvar, Gustav

»Kärnämnen svenska, matematik och samhällskunskap kanske skulle bytas ut mot kärnämnen musik, dans och drama?«

Publikfråga till Gustav Fridolin

Fridolin hävdade att hela regeringen brinner för mer kultur, inte minst i skolan.

Kommer pengarna 2016?

– Ja, det är förhoppningen, säger han i en intervju efter framträdandet.

Frågan om pengarna bör gå till sänkta avgifter eller högre kvalitet håller han öppen. Att jämställa tillgången kan både handla om avgift, köer och kvalitet, menar han.

– En modell skulle kunna vara att avgiften inte får överstiga en viss nivå.

Bör kulturskolan vara en egen skolform?

– Det är miljöpartiets linje. Kulturskolorna är oroliga för att det då skulle bli för reglerat. Å andra sidan har en del kommuner inte någon kultur- och musikskola alls.

Inger Carlonberg skänkte dig och Alice Bah en gemensam fästmanssoffa, för att kultur-

skolan inte ska falla mellan stolarna. Vart hör frågan?

– Till kulturdepartementet, men nu finns det en gemensam arbetsgrupp mellan utbildnings- och kulturdepartementet. Nu är det snarare så att både jag och Alice Bah vill jobba med detta jättemycket!

Vad har du för personlig relation till kulturskolan?

– Jag har försökt mig på både blockflöjt och piano, men min fru läste estetiskt program efter många år i kulturskolan och sjunger med ett band som spelar på bröllop. Hon tycker fort-

farande att hon ska bli rockstjärna men passade på att bli ingenjör emellan!

– Så hon är ett levande bevis för att estetiska läroprocesser kan hjälpa en att lära sig saker som man aldrig trott sig om att klara av. ■

3 SAKER GUSTAV FRIDOLIN VILL HA MED I EN NATIONELL STRATEGI

1. GENOMLYSNINGEN, att skaffa oss kunskapen om hur ser det faktiskt ut runt landet. Vilka barn som får tillgång och vilka som stängs ute, och varför.

2. BÄTTRE TILLGÅNG PÅ LÄRARE. I och med att den gamla lärarutbildningen försvann är problemet stort. Det måste komma snabba förslag att säkra tillgången på lärare till kultur- och musikskolan.

3. BÄTTRE SAMVERKAN mellan kulturskolan och grundskolan för att stärka de estetiska läroprocesserna.

Gustav Fridolin kan tänka sig att införa ett tak för hur höga avgifterna till kulturskolan får vara. Tjockleken på plånboken ska inte avgöra, framhåller han.

DÄRFÖR VILL VI LÅTA BARNEN PÅVERKA

– Barn och unga har perspektiv som vi vuxna inte kan gissa oss till. Därför måste vi lyssna på dem.

Det sa Sofia Zackrisson från Demokratiakademin i ett panelsamtal med Ulla Wiklund och Jonas Frykman.

text Roland Cox, foto Maria Hedberg

TEMAT FÖR PANEL och påföljande workshop denna den första dagen av riksmötet var »Kulturskolan och barnens perspektiv«.

– Inflytande är en rättighet för barn, inskriven i Barnkonventionen, påminde **Sofia Zackrisson** som deltagit i Kulturskolerådets projekt »Om vi fick bestämma«.

Hon framhöll att varje kulturskola bör föra ett samtal om hur detta ska gå till, och om skillnaden mellan inflytande, delaktighet och makt.

– Duktiga vuxna vet skillnaden och kan sätta ramarna.

De vuxna vill barnen väl, och där finns en paradox.

– Ett hinder kan vara att vi tänker att vi redan agerar uti-

»Vi försöker lära barn demokrati genom att tala om för dem vad demokrati är, istället för att låta dem pröva och upptäcka själva.«

Jonas Frykman, professor i etnologi, i panelsamtal (mitten), **Sofia Zackrisson** (till vänster) och **Ulla Wiklund** (till höger)

från barnens perspektiv och därför inte behöver fråga efter deras åsikter, sa **Sofia Zackrisson**.

– Det häftiga med kulturskolan är att barnen är där på sin fritid, de får inga betyg och måste ingenting. Kulturskolan skulle kunna kliva fram och träna barn i demokrati, eftersom ni bestämmer själva.

– Det går att jobba på många nivåer – som enskild lärare, i ett caféområde, inom orkestrar, när verksamhetsåret ska planeras, föreslog hon.

ETT ENKELT SÄTT att fråga barnen är att lägga ut formulär och låta dem utvärdera lektioner och övningar, resonerade **Ulla Wiklund**. Hon är konsult inom skolutveckling och pedagogik.

Ida Thomson leder workshop kring ungas inflytande och delaktighet.

– Att spela tillsammans är inget lydnadsprojekt.

Hela panelen tog på olika sätt upp kulturskolans smått unika värde i att barn får träffa en vuxen regelbundet, en som inte sätter betyg utan som bara är – en vuxen.

– En förebild, och någon som ser mig, sa **Jonas Frykman**, professor emeritus i etnologi.

Han tog fasta på Gustav Fridolins devis att »lust kan bryta klass«. Det ger kulturskolan en särskild betydelse i en demokratisk fostran. Om grundskolan siktar på hjärnan så har kulturlärande med kroppen att göra, menade han.

– Bildning, att verkligen begripa något, gynnas av att använda kroppen.

Därmed är kroppsliga områden där man gör saker tillsammans, som musik och idrott, mer välkomnande och utjämnande för arbetarklassen och för invandrare som ännu inte har hela språket, framhöll Jonas Frykman.

I DISKUSSIONEN tog man också upp att medbestämmandet inte får begränsa sig till dem som redan deltar. Hur ger man inflytande även till dem som ännu inte har hittat till kulturskolan?

Efter panelsamtalet utbröt en workshop i grupper som bildade surrande bikupor i salen på Stadshotellet i Eskilstuna. Hur gör ni? Så här gör vi! ■

3 TIPS FÖR STÖRRE ELEVINFLYTANDE

KONSULTEN IDA THOMSON har varit redaktör för det material som samlats in i slutfasen av Kulturskolerådets treåriga demokratiprojekt »Om vi fick bestämma«. Hon ledde samtalen och workshop kring inflytande under konferensens första dag.

Det är svårt att kort sammanfatta 20 delprojekt som varit alltifrån väldigt små till gigantiska, menar hon.

– Det har handlat om allt från att bilda elevföreningar, ordna temaveckor och läger, ändra organisationen, lägga om schemat och förändra undervisningssituationen till att ge kompetensutveckling för lärare.

Några exempel på vad projektet lett till: Kulturskolor som har skapat utrymme för fika eller allmänt »häng« där man kan få igång andra typer av samspel och samband mellan eleverna, och mellan elever och lärare.

– Så enkla saker som att åka buss tillsammans till en konsert eller ta en fika före lektionen kan vara jättebra sätt att öka förståelsen och därmed inflytandet, säger Ida Thomson.

Nu kan man på Kulturskolerådets hemsida botanisera bland delprojektens tips, rapporter och slutsatser. Via adressen www.smok.se/projekt/om-vi-fick-bestamma kan man hitta texter och filmer som ger tips och exempel på hur inflytandet kan öka.

Ett större metod- och inspirationsmaterial bjuder Smok och LSU (Sveriges Ungdomsorganisationer) också på för nedladdning.

OM DU SKULLE GE TRE RÅD UTIFRÅN ALLT DETTA?

- 1** Börja med en ordentlig inventering av var makten finns i en kulturskola.
- 2** Fokusgrupper med elever är ett bra sätt att starta ett projekt. Det har alla delprojekt tagit sin utgångspunkt i.
- 3** Bygg gemensam kompetens och samsyn. Kunskaper om barnkonventionen, om metoder och verktyg för barn- och ungdomsinflytande. Samsyn om saker som hur man kan starta en lektion och gemensamma värden.

Text: Roland Cox

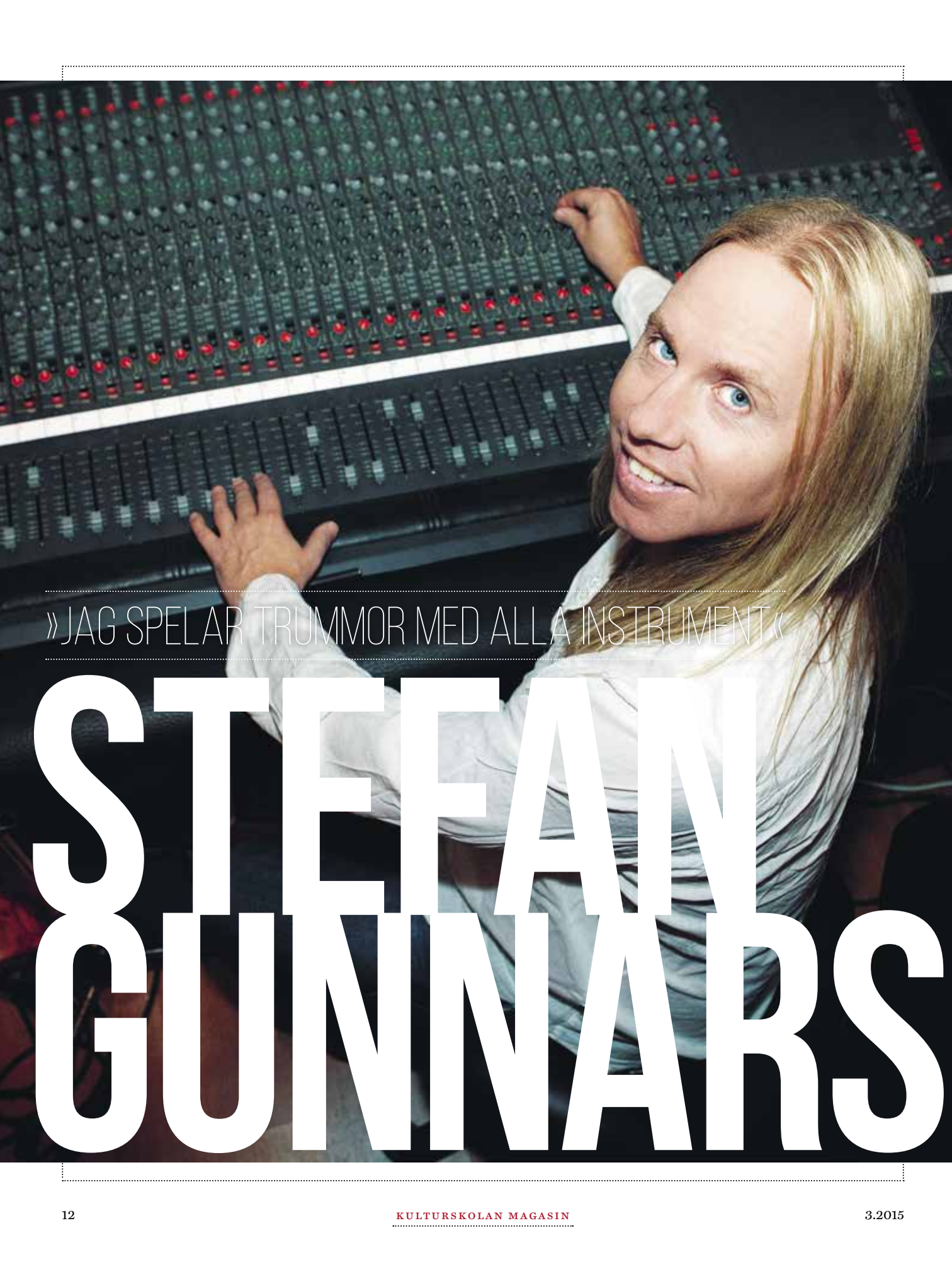
Hon framhöll att det finns så många fler språk att kommunicera på, än det talade ordet.

– Där har kulturskolan något viktigt att komma med, bland annat med att ta flyktigbarnens egna uttryck på allvar.

Hon strävar efter att få bort handuppräckning i skolan. Barnen ges tillfälle att reflektera och resonera parvis.

– Lärdomar är något man skapar tillsammans, i ett socialt sammanhang, sa Ulla Wiklund.

Det handlar om att lära ut förmågan att lära sig själv och att ta eget ansvar. Inte ens i en orkester måste ledaren avbryta och rätta. Det går att låta musikerna ha egen reflektion och själva leda processen, hävdade hon.

»JAG SPELAR TRUMMOR MED ALLA INSTRUMENT«

STEEFAN GUNNARS

Kulturskolans betydelse för multiinstrumentalisten Stefan Gunnarsson går inte att ta miste på. Han har försörjt sig på musik under hela sitt yrkesverksamma liv och började sin musikerbana vid den kommunala musikskola i Boden.

text Per Nyström, foto privat

– Det kanske låter som en klyscha men någon gång från sexårsåldern stod det klart för mig att musiken är mitt kall och sedan dess har jag aldrig tvivlat en millimeter på att det är musik jag ska jobba med.

Multiinstrumentalisten Stefan Gunnarsson låter övertygad när han berättar om hur mycket musiken har betytt för honom och hur han redan från mycket tidig ålder visste precis vad han ville ägna sitt liv åt.

För det svenska folket är Stefan kanske mest känd för sina insatser i SVT:s fredagsunderhållningsprogram »Så ska det låta«. Med sina flinka pianofingrar och karaktäristiska röst har han blivit något av en levande jukebox med en enorm repertoar av allt från slagdängor till obskyriteter i sitt huvud. Men Stefan har en lång och omväxlande musikkarriär på sitt CV, där hans medverkan i »Så ska det låta« endast utgör en liten del.

Stefan föddes 1968 och växte upp med mu-

siken ständigt närvarande, både från föräldrahemmet och från den kommunala musikskolan i Boden. Stefans pappa jobbade på Regionmusiken i Boden (och senare vid den kommunala musikskolan i Luleå) under Stefans uppväxt.

När Stefan fyllde två år fick han ett leksakstrumset i födelsedagspresent av sina föräldrar. Stefan blev stormförtjust och ett öronbedövande kaos bröt ut så fort 2-åringen tagit plats bakom trummorna. Alla vuxna flydde till köket för att fika och dörren stängdes noggrant för att begränsa oväsendet. Flera av pappa Anders musikerkollegor var där och en av dem ska efter 5–10 minuter ha utbrustit »Men lyssna, han spelar ju verkligen rytmer – det där kan nog bli nåt« när han hörde den unge Stefans trumbankande från rummet intill.

Trummor blev alltså Stefans stora passion väldigt tidigt i livet, även om han senare under sin uppväxt också lärde sig att spela gitarr, bas och piano. När han skulle välja huvudinstrument till den kommunala musikskolan blev det naturliga valet trots allt trummor.

– Utöver blockflöjt är trummor det enda instrument jag tagit lektioner i vid den kommunala musikskolan. Men jag tycker ju att jag spelar trummor på alla mina instrument.

UNDER MELLAN- OCH HÖGSTADIETIDEN spelade Stefan flera olika instrument i kommunala musikskolans storband och blåsorkester. En av dom saker som Stefan menar betydde mest från den här tiden var dom olika konsertturnéer och musikläger som ordnades, ofta i samverkan med olika musikskolor både i Sverige, Finland och Norge.

– För mig har kommunala musikskolan betytt helt fantastiskt mycket. Det går inte att överblicka hur mycket det betyder att få spela i nya sammanhang och att träffa och spela med musiker med olika bakgrund och olika infallsvinklar. Jag hoppas verkligen att det inte skärs ner på sådan verksamhet.

Nästa instrument för Stefan att upptäcka var synthesizern. Under det tidiga 80-talet hade syntharna blivit tillräckligt billiga för privatpersoner att köpa och när Yamaha introducerade sin DX7-synth väcktes Stefans intresse för att lära sig tekniken att programmera ljud. Hans programmeringskunskaper i kombination med hans pianofärdigheter gjorde snabbt Stefan till en eftertraktad keyboardspelare. Innan han visste ordet av var han anlitad av många olika →

SON

band som alla ville ha med den unge Stefan på sina turnéer. Flera av dessa var dansband.

– Dansband var väl inte precis min passion men det var kul att få lite turnévana och jag lärde mig mycket om olika ljudideal och annat. Och det var bra för mig att tjäna pengar så att jag kunde köpa nya instrument, skrattar Stefan som endast var 16 år när han gjorde sin första dansbandsturné.

Nästa aha-upplevelse för Stefan kom när han gjorde ett gig på den lokala puben i Boden. Planen var att enbart spela keyboard men under spelningens gång övertalades Stefan av publiken att sjunga, något han aldrig hade gjort offentligt tidigare. Responsen var enorm och succén ett faktum. Nu började Stefan inse att han faktiskt kunde tjäna ihop sitt levebröd med hjälp av musik.

Jag aldrig tvivlat en millimeter på att det är musik jag ska jobba med

I samma veva som allt började rulla på ordentligt för Stefan kom han in på Musikhögskolan i Stockholm. Med tanke på att han fick allt fler jobb som frilansande musiker valde han dock att hoppa av efter en dryg termin.

Utöver alla frilansknäck hade även Stefans egna band Enorma Groov en viss följarskara vid denna tid, inte minst bland jazzpubliken på Fasching.

Under 1990-talet började Stefan intressera sig för inspelningsteknik och producerade både egna och kompisars musik. Ett av spåren som han spelade in på den här tiden togs långt senare upp av Peter Fristedt LA Project, ett projekt i vilket Stefan spelade flera instrument och där även Toto-sångaren Joseph Williams och den förre Chicago-medlemmen Bill Champlin ingår.

– Den demo jag spelade in 1994 med extremt primitiv teknik ligger med på plattan från 2008, med enbart ett par gitarr-, kör- och percussion-pålägg.

I MITTEN AV 1990-TALET kände Stefan, som dittills varit en ganska »slick« musiker, att det var dags att testa något annat. Tillsammans med några kompisar började han repa in låtar med sina barndomshjältar Kiss och snart var coverbandet Bliss uppfunnet. Det var inte bara låtarna som var viktiga för det nya bandet, Stefan och hans polare ägnade fem år åt att bygga scenografi, sätta ihop Kiss-dräkter och ta fram ett sound som, med hjälp av samma instrument och förstärkare som deras förebilder använde, blev så likt originalet som möjligt. Målet var att låta som Kiss under deras Destroyer-period från 1976 och peaken för bandet kom när de fick spela på Gröna Lund på 25-årsdagen av Kiss framträdande på samma scen.

2006 tackade Stefan ja till att medverka i »Så ska det låta«, ett beslut som innebär att han plötsligt blir igenkänd av en stor del av det svenska folket.

Även om hans nyvunna kändisskap gav honom vissa karriärmässiga fördelar, är han lite kluven till vårt samhälles fixering vid just kändisskap och menar att musiken ofta hamnar i skymundan.

– När folk har lättare att komma ihåg namnet på förra säsongens Big brother-deltagare än namnet på sin egen favoritlåt, eller inte ens vet hur man klappar takten, då behövs det lite kulturell fostran. Gör nåt någon! Och mer power till kulturskolorna! ■

Stefan Gunnarsson tillsammans med Peter Settmann och Putte Nelsson i SVT:s Så ska det låta.

STEFAN GUNNARSSON

Ålder: 46

Född: Boden

Bor: Boden

Tidigare alster: Stefan Gunnarsson, s/t (2010), Peter Friestedts LA project (2002), Peter Friestedts LA project 2 (2008), Williams/Friestedt (2011), Janne Schaffer, Av ren lust (1995)

Aktuell med: Plattan med Fat.mo.mac som släpps den 27 April, där spelar jag trummor ...
Till hösten: Ja ... Det är inte fastställt i nuläget ...

REGIONERNAS KULTURPLANER

LITET FOKUS PÅ KULTURSKOLAN

Barn och unga är en prioriterad målgrupp i de regionala kulturplanerna. Samtidigt har kulturskolan en undanskymd roll. Kulturskolerådets genomgång av de regionala kulturplanerna pekar på utmaningar men ger också inspiration till stärkt regional samverkan.

text Ida Thomson, foto Maria Hedberg

I ALLA LÄN SOM ingår i kultur-samverkansmodellen finns regionala kulturplaner som utifrån de nationella målen för kulturpolitiken fastslår vilka målsättningar och områden som ska prioriteras regionalt. Planerna fungerar också som underlag för statens bidrag till regional kulturverksamhet. Kulturskolerådet har låtit göra en genomgång av vilken roll och vilket utrymme kulturskolan har i de regionala kulturplanerna. Resultatet visar att kulturskolan fått en marginell roll i de regionala kulturplanerna men att det finns en bra grogrund i form av ett tydligt fokus på barn och unga och flera inspirerande exempel att bygga vidare på.

I princip alla regionala kulturplaner lyfter fram barn och unga som en central →

målgrupp. Kultur för barn och unga ges på olika sätt utrymme i planerna. Det är vanligt med målsättningar som sprider ansvaret för barn- och ungdomskultur på länets kulturaktörer. Alla som berörs av kulturplaner bär då ett gemensamt ansvar för att nå ut till barn och unga.

Formuleringar som att kulturlivet ska lägga stor vikt vid att nå barn och unga med och genom sin verksamhet eller att regionens kulturverksamheter i sitt ordinarie arbete aktivt ska verka för barn och ungas tillgång till kultur vittnar om sådana integrerade perspektiv.

Det förekommer även många konkreta initiativ för barn och unga. Regionala ungdomsråd, barn- och ungdoms-satsningar inom olika konst- och kulturområden, satsningar genom bidraget Skapande Skola och behov av bättre analyser och uppföljningar av kultur för barn och unga utgör bara några exempel.

SAMTIDIGT SOM BARN och unga ges ett relativt stort utrymme i de regionala kulturplanerna har kulturskolan överlag en un-

danskynd roll. Musik- och/eller kulturskolan nämns i så gott som alla regionala kulturplaner men i ganska begränsade ordalag. Vanligast är det att kulturskolan beskrivs som en viktig del av den lokala kulturella infrastrukturen för barn och unga.

Den är en av flera kulturskapande aktörer som ska säkra ett kontinuerligt basutbud av barn- och ungdomskultur. I ett par planer förekommer uppräkningslistor av hur många kommuner som har eller saknar musik- och kulturskola. Några för fram ambitioner om att vidga befintliga musikskolors verksamhet till att omfatta fler kulturområden eller beskriver en utveckling som gått i den riktningen.

FRÅGAN OM AVGIFTER berörs bland annat av Kalmar som har en uttalad ambition om en kostnadsfri kulturskola i hela regionen.

Även fast kulturskolan överlag har en relativt marginell roll i de regionala kulturplanerna finns det undantag. I var femte regional kulturplan

(totalt fyra stycken) har kulturskolan fått ett eget avsnitt med egen rubrik. Norrbotten lovar exempelvis att alla kommuner i regionen ska ha en musik- eller kulturskola senast 2016. Vid författandet av kulturplanen saknades kulturskolor i två kommuner.

KALMAR HAR UTÖVER en uttalad ambition om en avgiftsfri kulturskola också ett avsnitt där de konstaterar att länet idag har betydligt fler kulturskolor än musikskolor. Västmanland och Örebro är ytterligare två län med egna rubriker för kulturskolan. I deras kulturplaner finns det uttalade ambitioner om att stärka den regionala samverkan kring kulturskolan.

Under rubriken regional kulturskolesamverkan skriver Region Västmanland vars plan sträcker sig fram till 2018 att de vill »Utveckla samverkan mellan länets musik- och kulturskolor. Syftet är att följa kulturutvecklingen och identifiera gemensamma utvecklingsbehov för att stödja barn och ungas kulturutövande i den egna kommunen.

En regional kulturskolesamverkan ger även ökade möjligheter för den enskilda musik- och kulturskolan att lyfta fram samverkansidéer. « I Örebro läns plan är ett utpekat utvecklingsområde att »de kommunala musik- och kulturskolorna ska utveckla sitt samarbete för att förbättra samordningen och skapa fler länsövergripande satsningar«.

DANIEL ERIKSSON som är utvecklingsledare i Region Örebro län berättar om ambitionerna om en regional kulturskola, eller regionalt samverkande kulturskolor som han hellre vill kalla det. I regionen har processen med en projektsökning till Kulturrådet pekat på beho-

Daniel Eriksson, utvecklingsledare i region Örebro ser potential i ökad regional kulturskolesamverkan.

FOTO: JERRY ERIKSSON

vet av en mer omfattande dialog om *vad* regional kulturskolesamverkan ska innebära.

– Vi hade kommit långt men tog oss inte genom nålens öga. Vi lyckades inte få samsyn. Vi parkerade projektiden och backade några steg.

Det är framför allt i diskussionen om vilken roll som regionen respektive kommunerna ska ha som förväntningarna, ambitionerna men också förutsättningarna mellan olika kommuner skiljer sig åt. Frågor rörande långsiktighet, finansiering och civilsamhällets roll är exempel på områden som behöver stötas och blötas vidare. Samtidigt finns en samsyn kring de möjligheter i form av stärkt kompetens, de-

lade tjänster och gemensamma initiativ och som regional samverkan kan medföra – samverkan som kan gynna barn och unga i form av en högre kvalitet i länets kulturskolor.

Daniel avslutar med att berätta om det omtag för regionalt samverkande kulturskolor som planeras till hösten 2015.

– **VI TAR SJÄLVKLART** nya tag. Vi har beslutat om en gemensam dag med alla kulturskolechefer och företrädare från regionen för att komma vidare. Vi behöver nog ta ett par steg tillbaka för att hitta en samsyn. Vad menar vi med kultur för barn och unga? Delar vi samma värdegrund? Vilken roll- och ansvarsfördelning ser

I de regionala kulturplanerna finns ett tydligt fokus på barn och unga och flera inspirerande exempel att bygga vidare på.

vi framför oss mellan regionen och kommunerna? Det tror jag blir ett viktigt steg vidare mot regionalt samverkande kulturskolor.

Trots utmaningarna finns med andra ord en fortsatt en gemensam vilja att hitta sätt att stärka samverkan mellan kulturskolor i regionen. I arbetet med en uppdaterad regional kulturplan för Örebro län som ska börja gälla 2016 kommer ambitionerna kring ökad regional samverkan mellan kulturskolor att vara med. Det finns med andra ord en samsyn om behovet av stärkt samverkan men också en fortsatt dialog om vad en sådan regional samverkan konkret ska innebära. ■

Varför väljer allt färre svenska ungdomar engagera sig i politiska partier? På vilket sätt kan kulturskolorna bidra till att öka demokratin? Och hur mår egentligen demokratin i Sverige?

text Per Nyström, foto Maria Hedberg

DEMOKRATI UNDER UTREDNING

DET VAR NÅGRA av frågorna som avhandlades under ett panel-samtal kring ungas makt och inflytande vid Kulturskolerådets rikskonferens i Eskilstuna. Inbjudna talare var Adiam Tedros, sekreterare i demokratiutredningen samt Kattis Ahlström, generalsekreterare vid BRIS (Barnens rätt i samhället).

Demokratiutredningen tillsattes i juli 2014 av dåvarande demokratiminister Birgitta Ohlsson i syfte att ta temperaturen på den svenska demokratin. Målsättningen var, bland mycket annat, att belysa frågor om politisk representation och undersöka hur stort politiskt inflytande Sveriges unga faktiskt har. Bakgrunden går att hitta i en tidigare liknande utredning från 1997 som producerade mängder av rapporter som används än idag.

– Denna forskning har verkligen bidragit till att ge en bra input till diskussionen kring vilken typ av demokrati vi vill ha i Sverige idag, sa Adiam Tedros, som gjorde en tydlig distinktion mellan representativ demokrati och deltagardemokrati.

Medan den representativa demokratin syftar på vår de-

mokratiska rätt att välja representanter till vårt parlament fokuserar deltagardemokratin på de demokratiska rättigheter vi utövar som medborgare *mel-*
lan valen.

– Sverige kännetecknas av en stark representativ demo-

krati. Vi litar helt enkelt på våra politiker och låter dem till största del arbeta i fred. Men det har också skett en deltagardemokratisk strömning mellan valen, fortsatte Tedros och konstaterade att det samhällseliga engagemanget idag har

Adiam Tedros har genom sitt arbete i demokratiutredningen försökt ta temperaturen på den svenska demokratin.

tagit nya skepnader, inte minst bland våra ungdomar.

När det gäller engagemang och deltagandet i politiska partier och ideella föreningar är två grupper kraftigt underrepresenterade: dels utlandsfödda, dels ungdomar. Över huvud taget har antalet ungdomar som väljer att ansluta sig till politiska partier sjunkit drastiskt.

– Själva ojämlikheten var en av de viktigaste utgångspunkterna till att demokratiutredningen kom till, sa Tedros.

ÄVEN OM DET politiska engagemanget inom partier och ideella föreningar alltså har minskat kraftigt hos ungdomar så finns det en motström. Allt fler unga väljer att engagera sig politiskt via nätet istället och intresset för enskilda politiska frågor, snarare än partipolitik, har växt under de senaste åren. Ett av demokratiutredningens uppdrag har varit att titta på just hur detta nya engagemang tar sig uttryck.

På Sveriges kulturskolor har man genom SMOK:s treåriga projekt »Om vi fick bestämma« försökt öka elevernas delaktighet och inflytande på flera olika sätt. Sedan projektet inleddes har det exempelvis startats allt fler elevråd på Sveriges kulturskolor. Vad som framgår av demokratiutredningen är dock att det råder olika uppfattningar kring vilken typ av engagemang som faktiskt ger reell makt åt ungdomar. Adima Tedros förklarar:

– Vissa menar att ungdomsråd och ungdomsting cementerar en viss föra för unga att få tala, vilket inte nödvändigtvis är samma sak som att det ger ungdomarna tillgång till maktens rum. Andra menar att dessa råd och ting är fantastiska skolor för demokratiskt engagemang.

BRIS GENERALSEKRETERARE Kattis Ahlström underströk att det allra viktigaste för såväl föräldrar som lärare och pedagoger är att öppna en dialog med barnen och ta deras frågor på allvar om målsättningen är att stärka elevinflytandet.

– När barn känner sig bekräftade skapas ett engagemang, som kan ge enorma ringar på vattnet. Vi måste hjälpa barnen och uppmuntra dem.

Kattis Ahlström och Adima Tedros är eniga kring att det faktum att Barnkonventionen nu är på väg att upphöjas till en nationell svensk lag kommer att bidra till att ungdomars inflytande stärks överlag, tvärtemot vad vissa kritiker har hävdad.

– Kommuner som faktiskt har antagit en politik för

Kattis Ahlström understryker att lärare och pedagoger måste ta vara på de kompetenser barn besitter just i egen-skap av att vara barn.

»När barn känner sig bekräftade skapas ett engagemang, som kan ge enorma ringar på vattnet. Vi måste hjälpa barnen och uppmuntra dem.«

Kattis Ahlström

ungdomar arbetar långt mer ambitiöst än andra kommuner. Ännu mer tyngd får det ju när det är en nationell lag. Det finns bara fördelar med att institutionalisera det här, sa Adima Tedros.

KATTIS AHLSTRÖM påtalade skolans ansvar att informera barnen och ungdomarna om deras rättigheter, då Barnkonventionens kommande upphöjning till lag i dagsläget är ganska okänd hos både barn och föräldrar.

Ahlström berättade också att BRIS har haft svårigheter att nå ut till vissa av barnen, framför allt då pojkar i socioekonomiskt utsatta områden. Ett sätt för BRIS att försöka råda bot på detta har varit att samarbeta med byggbranschen och använda deras kanaler för att nå ut till dessa pojkar.

– BRIS övergripande mål är att varje barn ska ha minst en vuxen som ser, hör och agerar för det barnets bästa.

Enligt Ahlström måste många lärare, pedagoger och föräldrar ändra sitt tankesätt radikalt och inse att barn har kompetenser *just för att de är barn*. En sådan insikt skulle tillföra en helt annan respekt till barnen.

Och med respekt kommer också att kunna lyssna på vad barnen faktiskt har att säga.

– I termer av att svika ett barn är det bättre att inte

fråga något alls än att fråga något och sen inte bry sig om svaret. Barn märker om saker är på riktigt eller på låtsas. Det är ju så enkelt, alla människor behöver känna att de har betydelse. ■

Hur ska vi få Sveriges kulturskolor att premiera jämställdhet? Jazzsångerskan och kompositören Anna Lundqvist och Crossing Boarders-grundaren Ida Östensson är övertygade om att dessa frågor måste lyftas fram av skolornas chefer och ledning.

text Per Nyström, foto Maria Hedberg

JÄMSTÄLLT LEDARSKAP

CHEFER – LYFT FRAM FRÅGORNA!

NÄR KULTURSKOLERÅDET HÖLL sin rikskonferens i Eskilstuna i mitten av mars var en av programpunkterna en dansföreställning med elever från kulturskolan i Mölndal. En av killarna som ingick i danstruppen fick efter uppträdandet frågan om hur det kändes att som kille delta i en annars, åtminstone på kulturskolenivå, väldigt tjejdominerad kulturyttring. Pojkens svar var lika kort som uppfriskande: »Det känns normalt«.

Kanske vittnar svaret om att samhällets attityder till de traditionella könsrollerna håller på att luckras upp. Men ännu återstår det mycket att göra, inte

minst inom kulturskolan där killar och tjejer fortfarande till stor del väljer ämnen, linjer och instrument utifrån vad som förväntas av deras respektive kön.

Medan skolornas danslinjer domineras av tjejer har medialinjerna en överrepresentation av killar. Och inom kulturskolans vanligaste linje, musiklinjen, är det fortfarande flest killar som väljer att spela gitarr, bas och trummor, samtidigt som tjejer oftare väljer instrument som violin, tvärflöjt och sång. →

Ida Östensson,
initiativtagare till
Crossing Borders,
arbetar aktivt med
metoder för att öka
jämsällldhetsarbetet
på skolor, organisa-
tioner och företag.

»Det viktigaste är att våga
öppna på den här lådan och
gå in i jämsällldhetstänket,
oavsett vilken kompetensnivå
man själv har i frågan.«

Ida Östensson

Jazzsångerskan och kompositören Anna Lundqvist efterlyser orädda chefer som inser att jämställdhetsarbetet måste skrivas in i kulturskolornas verksamhetsplaner.

Just med anledning av dessa skillnader drog SMoK för tre år sedan igång »Kulturskola på lika villkor«, ett treårigt projekt vars syfte har varit att få in frågor om jämställdhet och könsroller i den dagliga undervisningen i landets kulturskolor.

Det var också mot en bakgrund av självkritik som projektet drogs igång. Vad är det som präglar de bilder och texter som spridits i foldrar, informationsblad och på webben? Kunde det vara så att kulturskolorna på ett omedvetet sätt bidrog till att hålla uppe, eller kanske till och med förstärka, de traditionella könsrollerna? Och hur skulle man i så fall kunna ändra på detta?

HUVUDSAKLIGEN HAR PROJEKTET koncentrerat sig på att utbilda ledare och pedagoger på landets kulturskolor för att få dessa att implementera ett jämställdhetsperspektiv i sina respektive skolor.

Projektbeskrivningen skrevs av jazzsångerskan och kompositören Anna Lundqvist, som också var en av gästföreläsarna under SMoK:s konferens i Eskilstuna. Anna menar att det är avgörande att kulturskolornas chefer tar tag i dessa frågor om man vill uppnå konkret resultat.

– Vad som måste göras är att plantera in det här tänket i verksamheten. Det måste komma från ledningen, ja egentligen redan från politikerna innan det går till ledningen. Det måste instiftas i pengarna som går till kulturskolan.

Vad är den viktigaste egenskapen hos en chef för att få fart på jämställdhetstänket?

– Det behövs orädda chefer som ser till att det kommer in i verksamheten på en gång. Vissa chefer är rädda för att ha fel och vågar därför inte starta projekt. En bra chef stänger inte heller av dialogen, varken mellan sig själv och skolans pedagoger eller mellan chefen och lokala politiker.

Anna berättar att de olika skolorna som anslöt sig till projektet hade lite olika förkunskap vad gällde jämställdhetsarbete. Medan vissa hade kommit ganska långt i detta arbete var andra totalt nybörjare. De övningar som ingick i utbildningen var dock utformade på ett sådant sätt att ingen förkunskap krävdes.

Hur ska man få jämställdhetsarbetet att leva vidare efter »Kulturskola på lika villkor«-projektet har avslutats?

– Skriv in det i verksamhetsplanen och även i lönekuvertet! De pedagoger som arbetar aktivt med jämställdhetsfrågor borde premieras.

»De pedagoger som arbetar aktivt med jämställdhetsfrågor borde premieras.«

Anna Lundqvist

Eftermiddagens andra gästföreläsare på temat jämställdhet var Ida Östensson, initiativtagare till organisationen Crossing Borders, som arbetar aktivt med metoder för att öka jämställdhetsarbetet hos företag och organisationer. Ida har en bakgrund inom skatescenen i Umeå (därav stavningen »Boarders« i organisationsnamnet) och har länge arbetat med att få in tjejer i killdominerade aktiviteter och vice versa. Precis som Anna Lundqvist tror Ida att det är viktigt att chefer inom såväl kulturskolan som andra verksamheter är orädda och vågar lyfta fram dessa frågor:

– Det viktigaste är att våga öppna på den här lådan och gå in i jämställdhetstänket, oavsett vilken kompetensnivå man själv har i frågan. Om du har låg kompetensnivå så se till att försöka hitta sätt att fortbilda dig! En bra chef bör också lyfta de personer som faktiskt är engagerade i frågan, utan att för den skull göra dem ensamt ansvariga.

EN HUVUDIDÉ FÖR CROSSING BORDERS är att strukturer måste förändras uppifrån. Ofta uppmanas vi som individer att ta för oss och att ta plats, något som i praktiken ofta är lättare sagt än gjort, speciellt om vi tillhör en underrepresenterad grupp.

– Man tappar lätt maktperspektivet. Vad är det som ska förändras och vem är det egentligen som ska förändra sig? Crossing Borders vision är ett jämställt samhälle där *makten* tar ansvar.

En annan sak som är viktig för Crossing Borders är den intersektionella analysen. Om kulturskolan vill leva upp till sin devis om att skolan är öppen för alla är det nödvändigt analysera kön, ålder, etnicitet, socioekonomisk bakgrund hos eleverna. På så vis kan man lätt se hur normen på skolan ser ut.

– När vi vet vem normpersonen som vi når är, är det lättare att sätta fokus på vilka vi *inte* når, säger Ida.

Crossing Borders har på sidan jhe.se (jämställdhetseffekten) lagt ut ett antal övningar där kulturskolor och andra organisationer kan testa själva hur långt de kommit i sitt jämställdhetsarbete och vad som återstår att göras.

– Prio ska vara att skapa en kultur som fungerar i verksamheten sen. För att få tänket att leva vidare ser man till att följa upp och utvärdera allt som görs. Det är också viktigt att arbeta med fortbildning och överföring av kunskap inom verksamheten så att det inte bara är en person som sitter med all kompetens. ■

Avs:
Kulturskolerådet
Hornsgatan 103
117 28 Stockholm

Posten
**Klimat-
ekonomisk**
Posttidning

**4SOUND ÄR SVERIGES LEDANDE MUSIKKEDJA
MED 19 BUTIKER FRÅN UMEÅ I NORR TILL MALMÖ
I SÖDER.**

**PERSONLIG SERVICE FÖR DIG SOM JOBBAR MED
UTBILDNING OCH INSTITUTION.**

Vi erbjuder

- **Personlig service**
- **Kostnadsfri behovsanalys och offerering**
- **Marknadsledande varumärken**
- **Europaanpassande priser**
- **Snabba och trygga leveranser**

Pär Arvidsson

Patric Silén

Kontakta oss på **skola@4sound.se**
eller tel. 0770 - 11 05 00 så hjälper
vi dig vidare.

4SOUND

WWW.4SOUND.SE